

О ДРУШИЋКОЈ РЕЗОЛУЦИЈИ

У часопису „Историјски Записи”, бр. 2—3. за 1987. годину, објављен је напис Блажа Јанковића „Друшићка резолуција — (како је настала и њене посљедице)”.

Указаћу само на неке чињенице које оповргавају тврдње изнијете у том напису.

Борци нашег Герилског одреда (Друшићи—Превлака), као и други, са простора Брестови — Павлова страна (колски пут Подгорица—Ријека Црнојевића), четрнаестог јула 1941. године свечери повукли су се ка Метеризима испред врло јаких непријатељских снага које су надирале ка Ријеци Црнојевића. А сјутрадан са осталим борцима који су се ту затекли учествовали су у борби у Павловој страни. У тој борби уништени су сви непријатељски камиони који су се кретали ка Ријеци Црнојевића, а њихова посада-возачи и обезбјеђење — (неки погинули а остали заробљени). Послије ове борбе на Метеризе су се вратили и борци нашег одреда, а међу њима и чланови наше партијске ћелије: Мило В. Краљевић, Божо М. Лопичић, Ике П. Јанковић, Блажо С. Јанковић, Душан Т. Лопичић и Лука Ј. Ражнатовић, док је Милка П. Јанковић претходног дана остала у Друшићима.

На Метеризима смо се у току дана срели и повезали, поред осталих и са Душаном П. Петричевићем тада чланом Бироа ћелије КПЈ општине Ријека Црнојевића. Та веза — метеришка — и наше партијске ћелије није прекидана ни тада ни цијеле 1941. године. Наш одред се задржао на Метеризима 5—6 дана, а тада смо се вратили у Друшиће. Међутим, дан-два по нашем доласку на Метеризе Блажа Јанковића једног јутра није било међу нама, а није се појавио ни у току дана. Његов нестанак је запазио и Душан Петричевић и заинтересовао се гдје је и што је са њим. Задатак да га тражи добио је Лука Ражнатовић. Нијесмо знали одакле да почнемо. Напокон се неки од бораца присјетио да у засеоку Чешљари живи таст Блажовог брата Душана — Јоко

Николин Јовићевић, па је одлучено да га и тамо потражимо. Лука Ражнатовић је пошао у Чешљаре а ми остали у Друшиће. Сјутрадан је и Лука дошао у Друшиће и обавијестио нас да му је речено да је Божо био у Чешљарима 3—4 дана, и да је одатле отишао у Бобију да се састане са својом супругом Мирјаном.

У Друшиће су се вратили сви чланови Партије осим Блажа Јанковића, а ту нам се прикључила и Милка П. Јанковић. По налогу који нам је дао Душан Петричевић, успоставили смо везу са партијском ћелијом у Дујеви (на другој обали Ријеке). А Луки Ражнатовићу је при његовом поласку за Превлаку речено да Блажа, у колико ступи у везу са њим, обавијести гдје ће нас наћи.

Дан-два по нашем повратку у Друшиће, код нас је преко метеришке партијске везе дошао друг Војо Ражнатовић члан Окружног комитета КПЈ Цетиње и код нас се задржао два дана. Потом је са Луком Ражнатовићем пошао у Превлаку. Истом везом почетком августа дошао је код нас и друг Мило Јовићевић. Лично сам га пратио и повезао са комунистима у Дујеви. Послије Миловог доласка у Дујеву чешће смо имали везу са тамошњом партијском организацијом. Једном таквом приликом је договорено да се изврши диверзија (поруши мост) на путу Ријека Црнојевића — Вир-Пазар у близини засеока Михаиловићи. У тој акцији, до које није дошло — омео је њено извршење Владо Вукашевић, касније је постао издајник — било је договорено да учествује и неколико бораца нашег одреда који су се разумјели у минерске послове.

Блажо Јанковић о тим догађајима прича своју причу. По тој причи кад се наш одред усљед осипања свео на само десет бораца — у ствари било их је остало тридесет — четири члана Партије (тј. Лука Ражнатовић, Мило Краљевић, Божо М. Лопичић и ја), су се посакривали и наводи мјеста гдје се који сакрио. А за Божа М. Лопичића и мене да смо се „тако рећи првог дана борбе склонили у дујевски атар”.

Одавно он настоји да благи и обезвриједи моју личност и мене као човјека, комунисту и борца, али нијесам очекивао да ће се усудити да ми припише кукавичлук, капитулантство и дезертерство. Није ми јасно одкуд и зашто толика његова мржња према мени, без обзира на то што се нијесам слагао нити се сада слажем са неким његовим поступцима и написима о ратним догађајима и људима у селима Ријечке општине. Но сасвим ми је јасна његова намјера — треба му да ме морално деградира и обезвриједи моју ријеч. А том методу је прибјегао тек пошто је из редова бораца нашег краја нестао и посљедњи који би могао истинито свједочити и о мени и о Блажи Јанковићу, као и о нашем држању и понашању у време од 13. јула 1941. до половине априла 1942. године. А било је и на другој страни (у редовима непријатеља) — но ни ти нијесу више међу живима — који би могли саопштити понеку истину, коју је изгледа најбоље што

прије заборавити, Зашто, рецимо, памтити извјесни састанак у Рапини, атар села Рваши у априлу 1942. г., тачније непосредно пред повлачење нашег батаљона за Катунску нахију и даље за Босну, са Ником Савовим Костићем, отвореним и заклетим непријатељем наше борбе, и онда и све до краја његова живота и о разговору на њему, што јавности у Доњем Цеклину није непознато.

У напису даље стоји да су се Блажо, супруга му Мирјана са још четири борца „кретали по терену Друшића и Бобије тражећи скоро петнаест дана осталу четворицу“, т. ј. мене, Луку Ражнатовића, Мила Краљевића и Божа Лопичића.

Од ове тврдње тачно је само то да је Блажо дошао у нашу групу једно петнаест дана послје нашег повратка са Метериза. Све остало — нетачно је. Наиме, ова четири борца који су нас, наводно, са њим и Мирјаном тражили, а то су: Ике П. Јанковић, Милка П. Јанковић, Владо В. Краљевић и сестра му Јелена су били са осталим борцима одреда у Друшићима; Ике се заправо вратила са Метериза заједно са нама, а остали троје су нам се прикључили одмах по доласку у Друшиће. А што се тиче оних петнаест дана које нас је, наводно, тражио на терену од Друшића до Бобије, Блажо је са супругом пресједио код Блажа Лазарева Јанковића и Крцуна Маркова Драгојевића у Бобији. Тамо није било потјера против герилаца док смо им ми у Друшићима били свакодневно изложени.

А кад се напоскон вратио у Друшиће, са нама се је повезао у брду (Баса) изнад самих кућа Лопичића у Друшићима, а не у атару Дујеве. И ево како: прво је свратио код мојих родитеља, а одатле до наше групе га је довео мој млађи брат Вељко дјечак са тек навршених дванаест година. Блажо нам је тада испричао да је видио Томана (мог оца) који је лежао тешко болестан — био је паралисан — и поразговарао са њим.

Тих дана смо врло пажљиво пратили и обавјештавали се о свему што се дешава у селу, ко се све креће, подбуњује и организује народ против нас герилаца — већ су нас називали бандитима и одметницима — као и против наших породица. Марко Краљевић учитељ и главни сеоски кмет Јован Видов Газивода и још неколико од раније познатих сеоских букача били су врло активни. А запажано је и неколико долазака у село попа Петра Вујовића, који се приликом сваког доласка састајао или са Газиводом или са Краљевићем или са обојицом. Долазио је у село и кад није морао да одржи опијело и чита молитве за упокојене. Тако је дошао и деветог августа предвече и преноћио у Друшићима: сјутрадан одслужио је литургију у Саборној цркви. Негдје испред подне, заједно са Марком Краљевићем и кметом Газиводом дошао је на заказани (наређени) скуп свих одраслих Друшићана. На том скупу је усвојена а по том и потписана, унапријед припремљена Друшићка резолуција. Међутим, ни са ње-

ним усвајањем ни са потписивањем није ишло све глатко; неки симпатизери НОП-а и скојевци су се томе противили.

Из тог срамног документа навешћу следеће три тачке:

3. „Да се дана 13. овог мјесеца приведу у Ријеку Црнојевића сви чланови породица и кућне заједнице још непријављених одметника и то: Блажа Савова Јанковића, Божа Митрова Лопичића, Душана Томова Лопичића и Мила и Влада Васова Краљевића;

4. Да се прикупи сва стока и све друго покретно именованих одметника и преда Команди италијанске војске у Риједи и да се још непоручене и неизгореле њихове куће потпуно униште, као и све што се у њима налази;

5. Да се сваки становник села Друшића и других сусједних села за којег се сазнаде да прикрива стоку именованих одметника или их снабдијева храном огласи за одметничког јатака и пријави италијанској команди у Риједи”.

И на крају текста резолуције: „Молимо Господина Команданта да изволи у цјелини примити ову одлуку, као и изврши измјене и допуне, које би ишле у корист окупаторским италијанским војним снагама”. Потом слиједе потписи 15 чланова Одбора за спровођење одлука резолуције.

Блажо Јанковић у вези наоружавања дружићких сељака италијанским оружјем прије доношења резолуције као и њеним потписивањем каже: „...дружићки чланови КПЈ оцијенили су да је најцјелисходније да резолуцију потпишу сви припадници и симпатизери НОП-а, што смо им и препоручили”. А за оне који су примили од Италијана оружје да су то учињели по „савјету” чланова КПЈ из Друшића”. — (Историјски Записи, стр. 82. став 1 и 2).

Ако је то истина, Блажо би морао рећи и имена (или име) чланова Партије који су тај „савјет” дали. Обзиром на његово тврђење да смо се ми „четворица” били посакривали и да нас је он тражио око петнаест дана од Друшића до Бобије, тај и такав „савјет” могао је дати само Блажо Јанковић. Или је све ово његова измишљотина. Од кога то, ако не од тих који су, наводно, по савјету комуниста били наоружани италијанским пушкама, Блажо није смио ни привирити у свој дом за све вријеме док нас је „тражио”.

И ако у полемици с Блажом чињенице не помажу, он би ипак био дужан да објасни како иде једно с другим: „савјет и препорука чланова Партије из Друшића, да резолуцију потпишу сви припадници НОП-а”, а с друге стране одбијање Луке Шутова Дајковића да је потпише и при том је оквалификује „као најскромнију работу”. Блажо још додаје да је Лука то и „доликовало” за то што је Лука био „карактеран и чистан патриота и родољуб...” Што је уз, наводно, овакав поступак нас чланова Партије са нашим родољубљем и чашћу. Чак ако смо сви ми

остали били и раскинули са тим својствима како, како Блажо Јанковић не схвати да би и њему „доликовало“ да друге одвраћа, а не да их својим савјетом гурне у срамотну работу.

Нашао сам у Блажовом напису, на предпоследњој страни, и овакав закључак. „Према томе она“ (Друшићка резолуција пр. Д. Т. Ј.) „није имала никаквих правних посљедица по народно-ослободилачки покрет“.

Не разумијем се у правничке финесе. Али знам да су југословенски комунисти италијанску окупацију Црне Горе и других крајева Југославије као и сам рат отпочетка сматрали противправним и злочиначким. А исто тако и комадање Југославије од стране Италије и Њемачке и њихових савезника. Зна, такође, да КПЈ никад није прихватила и помирила се са тим стањем, и да је као одговор на то позвала народе Југославије у ослободилачки рат. Организовала је и отпочела ту борбу, водила је до краја и уз огромно учешће народа у тој борби окончала је побједом. Познато је и то да су цеклински комунисти и борци у тој борби заузели мјесто достојно поштовања.

Међутим, знам да је Друшићка резолуција у мом (а и Блажовом) селу Друшићима имала и те како тешких посљедица и за народноослободилачки покрет и за његове припаднике. Тако су тринаестог августа 1941. године, (по слову тачке 3 резолуције), породице „непријављених одметника“ интерниране, укупно 16 чланова међу којима и Блажова мајка, брат Душан са супругом и њихове три малолетне дјевојчице. Све три дјевојчице су умрле у италијанском логору у Албанији. Једини изузетак је направљен према моме оцу Томану; он није интерниран већ је остављен на сред улице у Друшићима парализован и непокретан.

Покупљена је сва наша стока, храна, пиће, живина и све покретно што је могло бити од користи италијанској војсци (тачка 4). На крају су запаљене куће наших породица са свим што се у њима налазило као и стогови сијена у непосредној близини кућа (тачка 5). А кад су Италијани са интернираним и блијеном напуштали село, потписник резолуције под р. бр. 62 Марко Ј. Лопичић запалио је све наше стогове сијена које Италијани нијесу били запалили.

Блажо нам прича о некаквим правним посљедицама резолуције по народноослободилачки покрет, а о овом злочину, који није мимоишао ни његове најрођеније, ни ријеч.

Нешто ћу рећи о убиству три брата Јанковића и кад се то догодило. Тридесетог јула 1941. сва три брата — Мило, Божо и Илија, синови Ђурана Јанковића нашли су се пред кућом Шпира Маркова Краљевића, а са њима су били Душан С. Јанковић (брат Блажов) и Мило Маркишин Вујановић, (то је било неколико дана прије него нас је Блажо Јанковић, „пронашао“). Потом је наишао Никола Керов Драгојевић наоружан и овлашћен од Италијана да у Друшићима хапси људе по свом нахођењу.

Наредио је да се повежу сва три брата Јанковића и свезане их одвео око двјеста метара од куће Шпира Краљевића, и ту их поубијао. Том гнусном злочину присуствовали су Душан С. Јанковић и Мило М. Вујановић, који су са убијенима заједно пошли од куће Краљевића.

У овом злочину најнесхватљивије је то да ни браћа Јанковићи ни присутни њиховом убијању нијесу ни покушали да спријече убицу у његовом злочиначком чину. Тешко је прихватити да се ту није могло ништа учињети. Било их је пет, а убица — и ако наоружан — само један!

Блажо тврди да су браћа Јанковићи убијени 9. августа а сахрањени сјутрадан 10. августа. А то није тачно, већ се, како сам и горе навео, десило 30-ог јула. На њиховој сахрани на гробљу пред Саборном црквом чинодејствовао је поп Петар Вујовић. Блажо ме је прије 4 или 5 година питао кад и како се то догодило и установили смо да је то било стварно 30-ог јула. Но тај му датум за овај напис не одговара — не оправдава боравак попа Петра Вујовића у току ноћи између 9. и 10. августа као и у току дана 10. августа у Друшићима. Тог дана заиста нико није сахрањиван у Друшићима, нити је требало читати заупокојене молитве.

Даље у напису стоји да су организатори скупа у Друшићима од 10. августа очекивали да ће скупу присуствовати и Италијани па су одлучили да их достојно дочекају и угосте, с тим што ће се храна и пиће за ту гозбу узети од партизанских породица, тј. Блажа Јанковића, Божа и Душана Лопичића и Мила и Влада Краљевића. Блажо уз то каже и ово — да су чланови Партије препоручили — не види се који и коме, да се гозба припреми што је могуће богатије. Али пошто на то славље нијесу дошли Италијани, да су герилци од тога добили обилати дио. Но ту није крај несхватљивим и нетачним тврдњама у његовом напису. Даље каже: „Скоро 40 потписника Друшићке резолуције, припадали су 2. воду 2. чете батаљона „Царев Лаз“, па ређа и њихова имена. Међу њима су и слиједећа:

1. Јован С. Стругар — (3)
2. Петар А. Стругар — (60)
3. Павле П. Драгојевић (44)
4. Блажо М. Јанковић — (5)
5. Ђуро М. Костић — (28)
6. Марко Н. Стругар — (17)
7. Мило А. Лопичић — (19)
8. Јошо Н. Ковачевић — (20)
9. Душан М. Костић — (28)
10. Саво М. Костић — (29)
11. Нико С. Ражнатовић — (31)
12. Велимир Д. Јанковић — (38)

13. Саво Г. Јанковић — (39)
14. Петар М. Ражнатовић — (47)
15. Божо М. Ражнатовић — (50)
16. Андрија М. Јанковић — (13)
17. Ристо И. Лопичић — (22)
18. Блажо Н. Лопичић — (8)
19. Михаило Н. Ражњатовић — (6)
20. Никола В. Јанковић — (58).

Тврдим да међу наведеним лицима нема ни једно које је икад било не само припадник Друшићског вода друге чете Батаљона „Царев Лаз“ него ни било које јединице Народноослободилачке војске Југославије у II свјетском рату. Не тврдим да међу њима није било 3—4 њих који су можда и жељели нашу побједу, али их је чисти кукавичлук спречавао да приђу нашој борби. Што се осталих тиче, сви без изузетка су до посљедњег дана рата носили окупаторско оружје, прво италијанско, а потом њемачко и борили се против нас. Један дио њих је то оружје положио пред нашим борцима на простору између Царева Лаза и Крњичке Каменице онога дана када је, послје ослобођења Цетиња, ослобођена и посљедња стопа ондашње општине Ријека Црнојевића. Док су остали пратили Њемце до Зиданог Моста у прољеће 1945. године.

Од јулског устанка 1941. године па све до јула 1944, што као партијско-политички радник, што у оперативним (војним) јединицама, провео сам управо на терену Ријечке општине. Уз то сви они су моји сељани, па сам не само сваког од њих него и све одрасле чланове њихових породица, лично познавао. И добро сам запамтио ратни пут сваког од њих.

Кад је ријеч о гозби у Друшићима приређеној 10. августа 1941. не спорим да су ови Блажови борци добили прави дио јела и пића опљачканог од нашим породица. Но неспорно је и то да су они само три дана касније, тј. 13. августа својски помагали Италијанима у паљењу наших домова, пљачки имовине и интернирању наших породица, и докрајчили оно што су Италијани били пропустили да униште.

Поред тога што је ове приказао као борце НОП-а-, Блажо је неке друге наше сељане, на исти начин, приказао као чланове Партије и СКОЈ-а; да су на пр. браћа Јанковићи (убијена од стране Николе Драгојевића) — Мило члан КПЈ од 1934., а Божо и Илија чланови СКОЈ-а и запажени борци у устанку.

Морам рећи да је Блажо и ово нетачно представио, јер нити је Мило био члан КПЈ нити Божо и Илија чланови СКОЈ-а. Ја сам у то вријеме био секретар ћелије у Друшићима (а члан

Напомена: број у загради означава редни број под којим је именовани потписао резолуцију.

сам Партије од 1935. године) и просто је немогуће да ја не бих ни тада ни све до посљедњих дана маја 1988. године ништа знао ни чуо о томе. С том „чињеницом“ сам се упознао читајући Блажов напис. А Блажо је дошао у Друшиће 12. јула 1941. пред саму ноћ, па сам га ја по налогу Душана П. Петричевића члана Бироа Ђелија КПЈ општине Ријека Црнојевића, који ме и обавијестио о Блажовом доласку — упознао касно у ноћи о нашим припремама за устанак и о сјутрашњем отпочињању оружане борбе, као и о конкретном задатку нашег (Друшићко-Превлачког) герилског одреда. Треба напоменути да је Блажо прије доласка у Друшиће годинама био у Београду — прво као студент а после студија као службеник. Ријетко је долазио за све то вријеме у Друшиће, но кад је долазио никад није потражио некога од чланова Партије и поразговарао са нама. Насупрот њему, кад је год у село дошао Никола Перов Вујановић — неспорно истакнути и заслужни цеклински комуниста, он би нас окупио, поразговарао са нама и укључивао се у наше акције. Позната је у осталом и његова улога у борби против власти старе Југославије око Цеклинских риболова и иначе.

А сад конкретно о самој резолуцији.

Почетком 1942. године дошао сам са својим водом који је био у саставу 2. чете батаљона „Царев Лаз“, у Друшиће. Ту смо се смјестили у зграду основне школе. У школи, док је радила, становао је учитељ Марко Перов Краљевић, који је три-четири мјесеца прије тога био са породицом побјегао код Италијана на Цетиње (одмах после ликвидације познатог италијанског шпијуна и зликовца Ђока Томова Краљевића), и ступио у њихову службу. У школи је била школска архива, неколико књига за читање, школски дневници и неколико списа. Ја сам из радозналости то превртао и понешто читао. И колико се сјећам, првих дана фебруара отворио сам школски дневник и у њему пронашао Друшићку резолуцију, са 66 имена њених потписника. Код броја један није било потписа. Прочитао сам је и одмах о томе обавијестио све чланове Партије и командира чете Блажа Јанковића. А са садржајем резолуције упознао сам и остале борце.

Блажо Јанковић је о томе обавијестио штаб батаљона „Царев Лаз“. Потом је заказао састанак свих одраслих сељана (и бораца) који је одржан ноћу у сеоској школи. Из штаба батаљона на скуп су дошли Андрија Пејовић и Душан Петричевић — командант и политички комесар батаљона „Царев Лаз“.

Скуп је отворио Блажо Јанковић, командир наше чете. Затим је прочитана резолуција. Блажо каже да је после читања резолуције Душан Петричевић присутнима поставио питање: „чиме би казнили оне који су од окупатора захтијевали овакве мјере према браћи, рођацима, пријатељима и комшијама“, а да је на то један број одговорио „стријељањем“. И даље, да је,

пошто је Душан Петричевић прочитао имена потписника резолуције, почело њихово „саслушавање”, „одбројавање” и сл. и да су на томе нарочито настојали Душан Петричевић и Андрија Пејовић. Даље, додаје да је он успио да, уз његово гарантовање, неки невини не буду одведени на даље „саслушавање“ у Куново Присоје (сједиште Штаба Ловћенског НОП одреда и ОК КПЈ Цетиње).

Блажо под знацима навода цитира какво је питање Душан Петричевић поставио присутнима, и ако није вођен никакав записник на том скупу. А потпуно је „заборавио“ да је он, пошто је прочитао резолуцију, био први говорник, и да је без икаквих ограда, и за припремање текста резолуције и њено усвајање, а затим и потписивање као праве и једине кривце именовао Марка Краљевића, учитеља, Јована В. Газиводу, сеоског кмета, и попа Петра Вујовића, и да нико од осталих њених потписника није ништа крив.

Послије Блаженог иступања расправљало се углавном о потписивању резолуције, тј. како и зашто су је појединци потписали. Блажове изјаве о искључивој кривици Краљевића, Газиводе и попа Вујовића чврсто су се држали и потписници резолуције. Тврдили су, на пр. да нијесу знали што потписују, неки да су их други потписали, а неки да су на то присиљени.

Пошто је на скупу било и неколико бораца нашег вода, чија су се имена налазила међу потписницима резолуције (они су у јесен 1941. послје формирања батаљона „Царев Лаз” приступили НОП-у и укључени у наш вод), Андрија Пејовић и Душан Петричевић су хтјели да чују што они знају и мисле о свему томе. И тек послје њиховог излагања постало је јасно да су Краљевић, Газивода и поп Вујовић имали и помагаче. То су били Филип Мишанов Јанковић, Марко Ј. Лопичић и Јован Савов Стругар; они су најгрубљим псовкама и пријетњама присиљавали људе да ставе свој потпис на резолуцију. А помињани су и неки други.

На крају, а разговор се отегао до дубоко у ноћ, Душан Петричевић и Андрија Пејовић су се договорили са Блажом Јанковићем ко и колико њих да се упуте, како Блажо Јанковић каже, на даље „испитивање” и „саслушавање”. Знам, а то је саопштено и на овом скупу, да су неки упућени под сумњом да су криви, а неки само као свједоци.

О суђењу попу Петру Вујовићу, пошто у истом нијесам учествовао, не могу ништа рећи.

Блажо Јанковић у свом напису иде за тим да докаже како је Петар Вујовић погрешно и невин осуђен.

Стим у вези морала би се поставити нека питања:

Зашто је Блажо Јанковић на сеоском скупу у Друшићима, на којем се расправљало у Друшићкој резолуцији, уз Марка Краљевића и Јована Газиводу (сада и овог посљедњег ослобађа кри-

вице) убројио и попа Петра Вујовића и упорно доказивао да су они тројица прави и једини кривци за све, а да остали нијесу ништа криви. Даље, зашто том приликом не саопшти да су друшћки чланови Партије „савјетовали” и „препоручили” свим „припадницима НОР-а” да приме окупаторско оружје и потпишу резолуцију. И, коначно, зашто ту, из славопјева који је у свом напису посветио личности попа Петра Вујовића, не прослави ни једну једину ријеч.

Но ако то јавно на скупу није учинио, зашто о томе није обавијестио, у четири ока, Душана Петричевића и Андрију Пејовића или интервенисао на други начин. Да је тако поступио, сигуран сам да би се поклонила пуна вјера таквом његовом свједочењу. Уосталом, сâм Блажо каже да су Петричевић и Пејовић повјеровали његовој ријечи и пристали да неки „невини” не буду одведени на даље „саслушавање” у Куново Присоје.

Овдје Блажо говори о свим потписницима резолуције да су то часни и поштени људи и родољуби, а за двадесет њих да су припадници друшћког вода 2. чете батаљона „Царев Лаз”. Њихова имена сам напријед навео и рекао понешто о том њиховом „родољубљу” и односу према НОП-у. Овдје ћу уз нека од тих имена кратко назначити која су то њихова (не)дјела пронијела о њима глас широм Ријечке општине, а неких и далеко шире.

Јован Видов Газивода је заједно са попом Вујовићем осуђен на смрт, као изразити сарадник окупатора.

Марко Јокв Лопичић — као отворени сарадник окупатора поред осталог истицао се у прогону партизанских породица, посебно 13. августа 1941. године. Ликвидирали су га партизани. Блажо Јанковић тврди да је то учињено по наређењу Мила М. Јовићевића. Са тим Мило Јовићевић нема ама баш никакве везе. Одлуку о кажњавању овог злочинца, као и одлуку о ликвидацији Ђока Томова Краљевића, отвореног италијанског шпијуна, донијело је партијско руководство општине Ријека Црнојевића.

Филип Мишанов Јанковић налазио се на челу италијанске казнене експедиције непосредно послје 20. јула, носећи развијену црногорску заставу. Том приликом су Италијани, између осталог, запалили, а потом и порушили Дом културе у Метеризима, стријелићали на кућном прагу сина Јока Николина Јовићевића под Оштрим Брдом, запалили све куће у засеоку Петровићи, опљачкали имовину и интернирали све становнике затечене код кућа, исто су учинили и у Оћевићима. На Горњем Цеклину су запалили Дом културе, кућу у којој су се родили и живјели Марко Васов и Стево Перов Машановићи, подметнули угарак у сваку кућу у засеоку Лопичићи и интернирали све становнике засеока Вукмировићи (осим оних који су били у герилским одредима). Над свим тим срамним и безумним злочинима у Филиповим рукама се вијорила црногорска застава.

Јован С. Стругар, изразити сарадник окупатора, одступио са Њемцима новембра 1944. године и погинуо код Зиданог Моста у прољеће 1945.

Ова сам имена издвојио да се види колико је Блажо широк и благонаклон кад говори о поштењу и родољубљу ове дружине.

Но и овдје му се дешава да понешто „заборави”. На примјер, да међу оне који су затражили заштиту од окупатора који их је „сврставао у формације за борбу против партизана” није се „сјетио” да упише и име Душана Савова Јанковића, свог брата и по оцу и по мајци. Исто тако, из групе оних Друшићана који су одбили да потпишу резолуцију, он је „заборавио” да се Лука Шутов Дајковић склонио на Ријеку пошто су партизанске јединице на свом путу за Босну већ далеко одмакле. И још нешто, Лука Шутов Дајковић никад није ни примио ни носио окупаторско оружје.

Блажо даље наставља: „Ради илустрације стања у Друшићима, као потврду недоследности и несналажења партијског и војног руководства, последице горе наведених грешака и пропуста, довољно је навести чињеницу, да је из Друшића за Босну, у првој половини 1942. године пошло свега пет бораца, и то: Мирјана Јовина Кућица Јанковић, професор, члан КПЈ, Блажо Савов Јанковић, професор, члан КПЈ, Блажо Јокичин Јанковић, земљорадник, кандидат за члана КПЈ, Василије Перов Вујановић, свршени матурант, кандидат за члана КПЈ и Владо Васов Краљевић, земљорадник, члан СКОЈ-а, као што се види много мање него што је било организованих Друшићана учесника у припремама и борби у тринаестојулском устанку, управо од тих другова, као што се види, нико није одступио у Босну, јер су Блажо и Мирјана Јанковић уочи устанка допутовали из Београда, а Василије Вујановић из Подгорице. Па закључује: „Ево то су посљедице недоследности друшићких чланова КПЈ и фамозне Друшићке резолуције...”

Заиста Блажо нема обзира ни према живима ни према мртвима!

Прво, уз пет бораца чија је имена он навео, пошли су и два Друшићанина који су учествовали и у припремама и у борби у тринаестојулском устанку. Звали су се Мило Васов Краљевић, члан КПЈ и Душан Томанов Лопичић, такође члан КПЈ. Са њима је био и трећи — Перо Башов Ражнатовић, истина не Друшићанин но Превлачанин, који је учествовао и у припремама устанка и у самом устанку.

Блажо је заборавио да је Божо Митров Лопичић, члан КПЈ, погинуо на Пљевљима децембра 1941. године, а Лука Ј. Ражнатовић, члан КПЈ погинуо је несрећним случајем у својој кући у Превлаци почетком 1942. године.

Друго, ја сам (Душан Томанов Лопичић) средином маја 1942, одлуком партијског руководства, враћен на окупирано подручје у Доњи Цеклин као политички радник. И то Блажо добро зна али не жели да констатује!

Мило Васов Краљевић је крајем јуна 1942. враћен у позадину као врло тежак болесник. А Перо Башов Ражнатовић је прегазио све стазе и путеве којима се током рата кретала Четврта црногорска пролетерска бригада.

На крају, Блажо као крунски доказ о невиности попа Петра Вујовића нуди изјаву Мићана Петричевића. Умјесто да ма што речем о тој изјави, ја једноставно не вјерујем да је Мићан рекао оно што у њој пише. Не вјерујем да је Блажо конкретно пренио оно што је (и ако је што) Мићан Петричевић рекао.

Душан Т. Лопичић